



فضای باز در مدرسه از نگاه کودک دوره ابتدایی

مریم طباطبائی مشهدی^{۱*}، حمیدرضا اطلس باف^۲، سعید خاقانی^۳

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه صنعتی شاهرود

۲- استادیار دانشگاه صنعتی شاهرود

۳- استادیار دانشگاه تهران

خلاصه

توجه به فضای محیطی مدرسه از نگاه کودک، مساله‌ای تامل برانگیز است که طی دهه‌های اخیر مورد توجه قرار گرفته و در طراحی‌های مشارکتی معماری دنبال شده است. در پژوهش حاضر با رویکرد مشارکت از طریق مصاحبه و هنرهای ترسیمی و تجسمی، نظر کودکان در رابطه با مدرسه مطلوب آنها مورد بررسی قرار گرفته است. جامعه نمونه این پژوهش ۳۷۱ دانش آموز دختر از دو مدرسه دبستان در منطقه متوسط شهر مشهد می‌باشد. طبق نتایج بدست آمده، خواست فضای باز معنی‌دار در مدرسه به طور چشمگیری مورد توجه کودکان بوده است. این مولفه در قالب‌های تجربه طبیعت، منظر طبیعت، فضای بازی، فضای ورزشی و فضای یادگیری مطرح شده است. بنابراین نتایج، می‌توان جمع بندی کرد که کمبود فضای باز شهری و شخصی در جوامع در حال توسعه، نیاز به فضای باز و طبیعت را برای کودکان پررنگ کرده و تعبیه این فضا در مدرسه تاثیر بسزایی بر یادگیری و حس تعلق کودک به مدرسه دارد.

کلمات کلیدی: کودک، مشارکت، مدرسه ابتدایی، هنرهای ترسیمی و تجسمی، طبیعت، فضای باز

۱. مقدمه

در آغاز قرن بیست و یکم دیدگاه اکثر مربیان بزرگ تعلیم و تربیت بر آن است که وظایف مدارس تنها به آماده کردن کودکان برای زندگی آینده و جامعه محدود نمی‌شود. بلکه تجربه و تمرین عرصه‌های مختلف زندگی در مدرسه بعنوان یک جامعه کوچک هدف اصلی آموزش و پرورش است. در این محیط از فضای باز برای توسعه، امکان ارتباط دانش آموزان با یکدیگر و با محیط طبیعی استفاده می‌شود [۱]. طبق روانشناسی محیط و نظریات گیفورد، انسان همواره با محیط خود در ارتباطی متقابل می‌باشد. رفتار اجتماعی در خلأ رخ نمی‌دهد و صرفاً مربوط به شخص نیست بلکه شامل چگونگی تعامل با محیط نیز می‌گردد. تعلیم و آموزش دانش آموزان نیز تنها تحت تأثیر کلام معلم نیست؛ بلکه عوامل متعددی از جمله

* Corresponding author: Maryam Tabatabaey Mashhadi, M.A student of Shahrood University of Technology

این مقاله مربوط به پایانامه ارشد "شناسایی الگوهای مبتنی بر مشارکت کودک در طراحی مدرسه" می‌باشد.

Email: m1986_tabatabaey@yahoo.com